

Сьогодні практика оцінки активів стикається з рядом проблем. Не дивлячись на ускладнені методи оцінки бізнесу, прогнози фінансових аналітиків стають усе менш і менш надійними. Основними причинами цього є відсутність:

- чіткого визначення дійсної природи нематеріальних активів;
- повного розуміння характеристик нематеріальних активів, а саме високих рівнів;
- інвестиційного ризику і невизначеності;
- чітко закріпленої системи майнових прав для більшості нематеріальних активів, зокрема, через їх «розміту» природу.

Розглянемо проблему оцінки нематеріальних активів з такою

[Metadata, citation and](#)

of Vadym Hetman Kyiv National Economic University

наприклад, то ймовірність отримання від них майбутньої економічної вигоди в тривалому довгостроковому періоді є ще невизначенішою.

Складно оцінювати те, чого не можна побачити. Нематеріальні активи не можна спостерігати безпосередньо, тоді як можна побачити устаткування, процес виробництва і його результат.

Таким чином, можна вважати, що експертна оцінка нематеріальних активів виявляється нестандартною і комплексною роботою, у результаті якої оцінювачам доводиться робити припущення про найзначущіші параметри, що впливають на чутливість оцінок нематеріальних активів до суб'єктивних і складно обґрунтованих виборів у процесі такої роботи. До кожного окремого виду нематеріальних активів повинен застосовуватися свій метод оцінки, що залежить від походження, сфери застосування та умов використання об'єкта інтелектуальної власності.

УДК 657

**Яна Олійник,**  
д.е.н., професор кафедри  
бухгалтерського обліку  
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

## **ПЕРСПЕКТИВИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**

У науковій літературі питання визначення наукового статусу організації бухгалтерського обліку є дискусійним. Вона як наука знаходиться на стадії поступового пізнання об'єкту, перегляду та

уточнення уявлень щодо її предмету та методології в рамках існуючих концепцій. Традиційно, її вважають допоміжною дисципліною до науки бухгалтерський облік. Відповідно — змушують легітимізувати своє існування спільними з науковими предметом бухгалтерського обліку завданнями. Проте предмет організації бухгалтерського обліку не збігається з проблемами та завданнями бухгалтерського обліку. Саме фундаментальні відмінності наукового знання про організацію бухгалтерського обліку від питань, що вирішуються бухгалтерським обліком, формують її дискурсивне поле.

Існування широкого спектру думок стосовно стану та перспектив розвитку організації бухгалтерського обліку свідчить про необхідність продовження пошуку нових пізнавальних перспектив. Головним у цих дослідженнях є ефективне вирішення широкого кола питань стосовно не тільки ведення бухгалтерського обліку, складання фінансової звітності та надання користувачам інформації, але й передумов впорядкування і вдосконалення національної облікової системи з урахуванням об'єктивних факторів, що визначають її особливості, та загальних основ економічної діяльності суб'єктів господарювання. Необхідним є перегляд теоретичних основ організації бухгалтерського обліку як науки, що є підґрунтям для розробки комплексу заходів, спрямованих на її удосконалення та розвиток в Україні в умовах міжнародної інтеграції.

Пізнання організації бухгалтерського обліку на сучасному етапі відбувається на теоретичному рівні, що характеризується різноплановим трактуванням категорій, понять, суджень, теорій, принципів, узагальнень і наукових висновків. На основі емпіричних даних осмислюються стан системи бухгалтерського обліку підприємства, її властивості, відносини та взаємозв'язки елементів. Головною метою теоретичного пізнання організації бухгалтерського виступає пояснення і інтерпретація даних про економічну діяльність підприємства, що відображається в бухгалтерському обліку.

Проте, теоретичний рівень пізнання не завжди дозволяє врахувати різні методологічні підходи, вимоги та завдання, що ставляться до організації бухгалтерського обліку широким колом суб'єктів організації та користувачів облікової інформації для забезпечення тактичного та стратегічного управління економічною діяльністю як окремого суб'єкту господарювання, так і галузей, держави та економічних об'єднань держав.

Розвиток наукового знання про організацію бухгалтерського обліку в сучасному економічному середовищі вимагає переходу

на наступний рівень — метатеоретичний, що є сукупністю вихідних ідей і методологічних засад, що обумовлюють побудову, розвиток і обґрунтування теоретичного знання про організацію бухгалтерського обліку. На метатеоретичному рівні об'єкт дослідження набуває нового значення та сутності, що дозволяє ширше вирішити питання організації бухгалтерського обліку. Особливість цього рівня пізнання вимагає формування «парадигми», «науково-дослідницької програми».

Парадигма наукового знання про організацію бухгалтерського обліку означає наявність спільного бачення, що поділяється членами наукової спільноти у сфері бухгалтерського обліку, загальноновизнаної методологічної моделі пізнання. Слід підкреслити, що парадигмальна модель застосовується не лише до методології дослідження, але й методології емпіричного втілення наукового знання. Інакше кажучи, парадигма організації бухгалтерського обліку — це концептуально визначена модель методології діяльності щодо організації бухгалтерського обліку. Її складовими є концепція, мета, метод, інструментарій дій, кожен з яких потребує осмислення, постулює розробки та є предметом дослідження.

Утім парадигмальний підхід не став системною методологією дослідження організації бухгалтерського обліку. Тому важливим завданням сучасного етапу її наукового пізнання є визначення парадигми організації бухгалтерського обліку з урахуванням змін у суспільстві та орієнтацією на науково обґрунтоване забезпечення її розвитку в умовах міжнародної інтеграції.

Головне призначення організації бухгалтерського обліку як науки полягає у тому, щоб на підґрунті теоретичного пізнання і усвідомлення різноманітних процесів, які відбуваються у обліковій системі під впливом різноманітних факторів і явищ, бути науковим орієнтиром для практики її впорядкування та удосконалення. Це дозволяє окреслити коло питань, що вивчаються організацією бухгалтерського обліку, яке умовно можна поділити на три групи:

До першої групи належать питання, пов'язані із визначенням наукового статусу організації бухгалтерського обліку. До другої групи належать питання, пов'язані з аналізом онтологічних засад організації бухгалтерського обліку, її структури та методологічних засад. Третя група об'єднує питання, що стосуються осмислення взаємовпливу наукового знання та практичної діяльності щодо впорядкування національної системи бухгалтерського обліку.

Така інтегративність наукового знання, що виробляє організація бухгалтерського обліку, має прояв у її спрямованості на роз-

виток як науки та на узагальнення досліджень процесів, які відбуваються у національній системі бухгалтерського обліку на практиці. Теоретичний фундамент організації бухгалтерського обліку забезпечує можливість наукового осмислення та вирішення проблем, характерних для облікової системи України у сучасних умовах. Зазначене групування питань є своєрідним орієнтиром, який визначає послідовність пізнання організації бухгалтерського обліку.

657.375.6

**Наталія Остап'юк,**  
д.е.н., професор, професор  
кафедри обліку і оподаткування,  
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

**Мажена Ремлєн,**  
д.е.н., професор, професор  
кафедри бухгалтерського обліку,  
Познанський економічний університет (Польща)

## **КОНСОЛІДОВАНА ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ЧИТАННЯ**

Обмеженість ресурсів, які необхідні для утримання зростаючої чисельності населення планети, та проблема забезпечення рентабельності та ефективності бізнесу дала поштовх розвитку великих корпоративних структур. Часто в них об'єднуються сировинні, виробничі підприємства та допоміжні суб'єкти господарювання, що забезпечують фінансову, маркетингову політику. Створений таким чином комплекс дозволяє формувати внутрішні ціни, використовувати дешевшу та надійнішу за поставками сировину. Відповідно, й оцінювати діяльність таких об'єднань необхідно в комплексі.

Бухгалтерський інструментарій доповнився поняттям консолідованої звітності й методикою її формування. На нинішньому етапі існує ряд теоретичних і практичних розробок, присвячених особливостям і тонкощам консолідації, які визначаються ознаками ідентифікації групи підприємств та її структурою, характером і обсягом взаємопов'язаних операцій, які підлягають виключенню. Однак слід визнати, що в процедурах формування консолідованої звітності, не зважаючи на існування в Україні Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» і Положення (стандарту) бухгалтер-